

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 20/07/2026 15:48
Sayı: E-120.07.03-1896306
BİTİMİSİ

7/43305
GK 143

Sayı : E-54045643-610-25551284
Konu : Soru Önergeleri (7/43305)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 21.04.2026 tarihli ve E-43452547-120.07.04-1842012 sayılı yazınız.

Niğde Milletvekili Sayın Ömer Fethi GÜRER'e ait, İlgi'de kayıtlı yazı ekinde alınan 7/43305 esas nolu yazılı soru önergesine ilişkin Bakanlığımızın cevabi görüşü Ek'te sunulmaktadır.
Bilgilerinize arz ederim.

İbrahim YUMAKLI
Bakan

Ek: Cevabi Görüş (7/43305) (3 Sayfa)

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

**NİĞDE MİLLETVEKİLİ SAYIN ÖMER FETHİ GÜRER'E AİT 7/43305 ESAS
NUMARALI YAZILI SORU ÖNERGESİNE DAİR CEVAPLAR**

Bakanlığımızca yetkilendirilmiş 22 kamu ve 53 özel Gıda Kontrol Laboratuvarı, pestisit analizleri konusunda faaliyet göstermekte olup Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akreditedir. Söz konusu laboratuvarların cihaz altyapısı ile personel kapasiteleri, mevcut numune yoğunluğunu karşılayabilecek yeterliliktedir. Bu çerçevede, mevcut koşullar itibarıyla toptancı hallerinde ayrıca kalıntı analiz laboratuvarı kurulmasına mevcut durumda ihtiyaç bulunmamaktadır.

Kamu/özel gıda kontrol laboratuvarlarının pestisit analizinde Bakanlığımızca yetkilendirilmesi için asgari 400 etken maddeyi yapabiliyor olması gerekmektedir. Bahsi geçen aktif madde listesi güncel Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) bildirimleri, ruhsatlandırılmış aktif maddeler, hasat öncesi/hasat sonrası denetimlerde tespit edilen olumsuzluklar, Gıda Güvenliği Bilgi Sistemi ve Gıda Kontrol Laboratuvar Sistemi'nden alınan olumsuz tespitler, özel istek analizlerindeki pozitif aktifler, Türk Gıda Kodeksi (TGK) Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmelik ekleri, Avrupa Birliği Çoklu Pestisit Kontrol Planı verileri dikkate alınarak hazırlanmaktadır.

Yetkilendirilen laboratuvarlarımız 400 etken maddenin üzerinde aktif maddeye bakabilmektedir. Tüm laboratuvarlarımız Türk Akreditasyon Kurumu tarafından akredite laboratuvarlar olmasından dolayı ilgili kuruluşun internet sayfasında tüm laboratuvarların bakmış olduğu etken madde listeleri mevcuttur.

Bitki ve bitkisel ürünlerin ihracat aşamasında resmi kontroller 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ile bu Kanun kapsamında hazırlanan Bitkisel Gıda ve Yemin İhracatında Sağlık Sertifikası Düzenlenmesi ve İhracattan Geri Dönen Ürünler İçin Uygulama Yönetmeliği'ne göre Bakanlığımız il/ilçe tarım ve orman müdürlüklerimiz tarafından yapılmaktadır.

5996 sayılı Kanun'un verdiği yetki çerçevesinde, gıda maddelerinin yurtiçi, ithalat ve ihracat aşamalarındaki hayvan ve bitki sağlığı ile gıda ve yem güvenliği kontrolleri Bakanlığımızca yürütülmekte olup ithalat resmi kontrolleri sonucunda TGK'ye uygun olan ürünlerin yurda girişine izin verilmektedir.

Ülkemizden ihracat aşamasında ise alıcı ülke kriterleri ve/veya ülkemiz mevzuatı doğrultusunda resmi kontroller yapılmakta ve resmi kontrollerin olumlu sonuçlanması durumunda ihracat gerçekleşmektedir.

Ülkemizden ihraç edilen ürünler çeşitli sebeplerle geri dönebilmektedir. Bu ürünler;

- Alıcı-satıcı arasındaki ticari anlaşmazlık (fiyat, teslim süresi, kalite (1. sınıf/2. sınıf) vb.)
- Ürünlerin uygunsuz veya uzun süreli nakliye koşullarında kalitesinin bozulması ve
- Alıcı ülkenin yetkili otoritesi tarafından yapılan resmi kontroller sonucunda tespit edilen belge eksiklikleri (sertifika eksikliği, etiket uyumsuzluğu, ticari belgelerde eksiklik), mevzuat olumsuzlukları (gıda/yem/hayvan sağlığı/bitki sağlığı)

gibi nedenlerle iade edilebilmektedir.

Ülkemizden ihraç edilen ve herhangi bir nedenle ülkemize geri dönen ürünlerin tamamında; öncelikle gümrükte ayniyat tespiti yapılmakta, ayniyat tespiti yapıldıktan sonra ürünler Bitki Karantinası Yönetmeliği, Türk Gıda Kodeksi Yönetmeliği ve yem mevzuatı kapsamında %100 bitki sağlığı ve gıda/yem güvenliğini yönünden resmi kontrollere tabi tutulmaktadır.

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Yapılan resmi kontroller sonucunda, mevzuata uygun olmayan ürünlerin ülkemize girişine izin verilmemektedir. Ayrıca, yeni uygulama ile ihracatta geri dönen ürünlere yönelik ek tedbirler getirilmiştir.

Avrupa Birliği (AB) üye ülkeleri tarafından AB mevzuatına göre yapılan resmi kontroller sonucunda tespit edilen olumsuzluklar, AB Komisyonuna bildirilmekte ve Komisyon tarafından yapılan nihai değerlendirme sonucu Gıda ve Yemde Hızlı Alarm Sistemi (RASFF) üzerinden ilan edilmektedir.

RASFF üzerinden ilan edilen bildirimler kısıtlama olmaksızın erişime açıktır. Ülkemiz menşeli ürünler hakkında da zaman zaman RASFF üzerinden bildirim alınabilmektedir. Her bir RASFF bildirimi için ayrı ayrı izlenebilirlik denetimleri gerçekleştirilmektedir. Bildirime konu ürünün birincil üreticisi tespit edilmekte ve ilgili birimlerimiz tarafından üreticiye yönelik gerekli eğitimler verilmektedir. Bakanlığımızca yapılan çalışmalar ve alınan önlemler AB Komisyonuna düzenli olarak iletilmektedir. Bildirim alan ihracatçı ve bildirim konu ürüne yönelik resmi kontroller de artırılmaktadır.

Zirai Mücadele uygulamalarında gereksiz ve hatalı ilaç kullanımı ve kalıntının önlenmesi, kültürel tedbirler, biyolojik ve biyoteknik mücadele gibi kimyasal mücadeleye alternatif yöntemlerin uygulanması amacıyla Entegre Zararlı Yönetimi ve Entegre ve Kontrollü Ürün Yönetimi Projeleri yürütülmekte ve kalıntının önlenmesi amacıyla Kalıntı Eylem Planı uygulanmaktadır. Hatalı pestisit kullanımının denetlenmesi amacıyla tarla bağ bahçe sera gibi üretim alanlarında hasat öncesi pestisit denetimleri yapılmaktadır.

Sürdürülebilir tarım konularında farkındalık oluşturmak ve etkin bitki sağlığı programı uygulamak amacıyla eğitim ve yayım çalışmaları ile üretim alanlarında çiftçi tarla okulu çalışmaları yürütülmektedir. Bitkisel üretimde kimyasal mücadele yerine biyolojik ve/veya biyoteknik mücadele yapan üreticiler desteklenmektedir.

Bitki Koruma Ürünlerinin (BKÜ) izlenebilir bir sistemle hatalı ve gereğinden fazla kullanımının önlenmesi amacıyla; bu ürünlerin reçetelendirilmesi (E-Reçete), satışı, uygulanması ve kaydedilmesi (E-Üretici Kayıt Defteri) aşamaları, Bakanlığımız üretici kayıt sistemleri [Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS), Tarımsal Üretim Kayıt Sistemi (TUKAS), Kayıtlı Otomasyonlu Bitki Üretim Kayıt Sistemi (KOBÜKS) vb.] ile elektronik ortamda entegre edilerek B-REÇETE Sistemi oluşturulmuştur.

Bu sistem, BKÜ'lerin alan ve ürüne göre kontrollü kullanımını sağlayacak bir yapıda olup; riskli aktif maddeler ile ürünlerde E-Reçete ve E-Üretici Kayıt Defteri uygulamalarını başlatarak kalıntıyı önleyecek ve tam izlenebilirlik sağlayacaktır.

Söz konusu sistem 4 ilde (Ankara, Mersin, Samsun, Kırklareli) pilot olarak uygulanmış olup 1 Temmuz 2026 tarihi itibarıyla da ülke genelinde uygulanmaya başlanmıştır.

Bakanlığımızca insan ve çevre sağlığı, gıda güvenliği, hayvan sağlığının ve hedef dışı organizmaların korunması, pestisit kullanımının azaltılması hedefleri doğrultusunda çevre dostu alternatif mücadele metotlarından biyolojik mücadele etmenlerinin (parazitoid ve predatör böcekler) ve biyoteknik mücadele etmenlerinin (feromon tuzak, yapışkan tuzak, cezbediciler vb.) ruhsatlandırma aşamasında kolaylıklar sağlanarak daha fazla kullanım alanına yer verilmektedir.

Bu kapsamda sürdürülebilir bitkisel üretimde faydalı böcekler kullanılarak pestisit uygulamalarının azaltılması ve biyoçeşitlilik ile doğal dengenin korunması amacıyla Biyolojik Mücadele Merkezinde 19 adet faydalı böcek türü ihtiyaçlar doğrultusunda üretilmekte ve yılda

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

2 milyonun üzerinde faydalı böcek üretim ve salımı gerçekleştirilmektedir. Ayrıca biyolojik mücadele konusunda 46 adet proje yürütülmektedir.

Pestisitlerin çevre ve insan sağlığına olan olumsuz etkilerini en aza indirebilmek adına Bakanlığımız konu uzmanlarınca düzenli olarak uygulayıcı eğitimleri vermeye devam edilmektedir.

Bakanlığımızca yetkilendirilen kamu ve özel Gıda Kontrol Laboratuvarları, “Gıda Kontrol Laboratuvarları Yönetmeliği” hükümleri çerçevesinde düzenli olarak denetlenmektedir. Bu kapsamda, söz konusu laboratuvarlarda pestisit kalıntı analizlerinin doğru ve güvenilir şekilde yürütülüp yürütülmediğinin tespiti amacıyla en az iki yılda bir rutin denetim gerçekleştirilmektedir.

Rutin denetimlere ilave olarak, mevzuat gereği ihtiyaç duyulması halinde ve özellikle şikâyet üzerine denetimler de yapılmakta; böylece analiz süreçlerinin süreklilik arz eden bir şekilde izlenmesi sağlanmaktadır.

Mevcut denetim sistemi, analizlerin doğruluğu ve güvenilirliğini temin edecek şekilde kurgulanmış olup risk esaslı yaklaşım çerçevesinde gerekli görülmesi halinde denetim sıklığının artırılması da her zaman mümkün bulunmaktadır.